

A hit virágai.

Imák a nők számára.

(Konfirmándusoknak.)

XXII.¹

Egyetlen egy igaz Isten mennyen és földön! Felderült reánk a hét első reggele, mely bennünket töredelemre, bűnbánatra, előkészületre szólít. Tudjuk jó Atyánk, hogy minékünk ez egész hetet imádkozással, jó cselekedetekkel és a szeretet adakozásaival kell hogy eltöltsük, mert a ki méltatlanul illeti a kenyeret és a poharat, kárhozatot eszik és kárhozatot iszik önmagának.

Oh, oly epekedve várjuk a pillanatot, melyben nyilvánosan vallást tehetünk a mi igaz hitünkről és hitünk erősítéséül először fogunk járulni a te szent fiad asztalához, hogy uri szent vacsorával éljünk; de ha gyermeki erőtlenségünkre gondolunk: félelem és rettegés szállja meg a mi szívünket. Vajjon nem vagyunk-e méltatlanok kegyelmedre? Nem bántottuk-é meg rossz magunkviseletével, engedtlenséggel szülőinket, nevelőinket, gazdáinkat, testvéreinket, vagy más embertársainkat? A harag, irigykedés, rágalom, hálátlanság nem vert-é gyökeret mibennünk? Káromló szó vagy más csúf beszéd nem hangzott-é el ajkainkon? Törekedtünk-é szívünket, lelkünket művelni, nemesíteni a te szent fiad a Jézus tudományával?

Ezer meg ezer kérdés merül fel lelkünkben, melyek vágyaink szárnyait megnehezítik. Pedig oly édes az öröm, mely feléd vezet, hozzád vágy! Szívünk minden érzése, lelkünk minden gondolatja csak téged keres, csak rajtad csüng. Éjjel álmainkban is fel-felmerül az a kimondhatatlan boldogító és mégis félelmes pillanat, melyben előtted meg kell jelenünk, hogy hitünkről te előtted és a gyülekezet előtt vallást tegyünk.

¹ I—XI. megjelent az 1894—95. évf.-ban, XII. 1897. évf.-ban, XIII—XXI. 1898. évfolyamban.

Isten! édes atyánk, gyámolíts bennünket a te megszentelő szentlelked kegyelme által. Neveljed gyenge hitünket, igyekezetünket és mindenek felett bocsásd meg bűneinket.

Légy velünk e hét minden napjaiban, hogy ennek óráit egészen néked szentelhessük. Törekvéseinket, előkészületünket vedd kedvesen, hogy érzéseink és gondolataink legyenek megszentelve, hogy neked tetsző életet élhessünk, nemcsak e hét napjaiban, hanem életünk minden idején, még pedig úgy, a mint azt a Jézus tudományából tanultuk. Ezekben kérünk, hallgass meg. Amen.

XXIII.

Új nap derült ránk kegyelmedből édes Atyánk! és mi téged szerető gyermekeid, megújult érzésekkel imádjuk jószágodat, mely őrt állott felettünk a sötét éjszaka órái alatt. Oh, hála neked édes Atyánk, hogy tábort jártál angyalaiddal és ez új nap reggelére békességben felvirasztottál és ezáltal alkalmat nyújtottál nekünk, hogy bűnbánó töredelmes imáinkat megújítva, előkészületekben fáradozhassunk, hogy méltó vendégei lehessünk szent fiad asztalának.

Te tudod, oh Isten, hogy mi igazán szeretünk tégedet! s ha bár gyermeki lelkünk erőtlenségével mindenhatóságodat teljesen felfogni nem vagyunk is alkalmasak, mindazonáltal sejtelveinkkel és hitünk szentségével érezzük, látjuk, tudjuk mindenhatóságod *létezését*, mely a végtelen ürben „legyen“ szavaddal milliárd világokat alkotott, igazgat és tart fenn.

Te teremtetted a napot, mely reggeltől estvig világosít földünknek; a holdat és a csillagokat, melyek szelid, reszkető sugárakkal estvétől reggelig oly szépen ragyognak. Fűvek, fák, állatok és emberek — mind, mind a te alkotásaid!

Mi sem birunk semmivel, a mit nem neked köszönhetnénk! Jó szülőinket, testvéreinket, barátainkat, tanítóinkat te adtal nekünk, hogy mint a te angyalaid őrködjenek felettünk s bennünket boldogítsanak.

Lelkünk, melylyel gondolkozunk; szivünk, melylyel érezzük; szemünket, melyekkel látunk; lábainkat, melyekkel egyhelyről más helyre mehetünk; kezeinket, melyekkel dolgozhatunk; szánkat, melylyel eszünk és beszélünk; egészségünket, jóllétünket — mind, mind neked köszönhetjük!

Hogy ne szeretnénk hát tégedet édes Atyánk annyi jószágodért! Hogy ne lennénk háládatosak, mikor a mindennapi kenyeret,

melylyel táplálkozunk, a ruhát is, melyet viselünk, mindenekfelett neked hálálhatjuk, te adsz segedelmet jó szülőinknek, hogy azokat minekünk megszerezzhessék.

Tőled van minden! A te egcidből száll alá minden tökéletes ajándék.

Oh végtelen kegyelmű Isten! segélj meg minket a mi erőtelenségünkben, hogy atyai szeretetedet gyermeki hálával viszonzozhassuk. Segélj meg, hogy mi mindenkben a mi megváltó Jézusunk nyomdokain járhassunk. Ő legyen a mi tanítónk, útmutatónk, vezérünk. A jólétben ép úgy, mint a nyomoruságokban, az áldásban, mint a csapások között, egészségben és a betegségek keserves napjaiban: zugolódás nélkül tudjunk meghajolni szent akarated előtt. Taníts, taníts jó Atyánk, hogy *legyünk engedelmesek mind halálig, mint a mi megváltó Jézusunk engedelmes volt.*

A jólétben ne engedd, hogy elbizakodjunk s lenézzük szegényebb sorsu embertársainkat; a megpróbáltatások nehéz napjaiban ne engedd, hogy kishitűleg kétségbe essünk. *Szegénységet vagy gazdagságot ne adj nekünk hanem táplálj bennünket hozzánk illő eledellel.*

Oh taníts bennünket jó Istenünk a te szent fiaddal szeretni még ellenségeinket is. Hogy *áldjuk azokat, a kik minket átkoznak és jót escelekedjünk azokkal, a kik gyűlölnék és háborgatnak.*

Taníts szeretni az *igazságot*, hogy tudjunk az igazságért küzdeni, tűrni, szenvedni s ha kell — meghalni is, mint a Megváltó meghalt érte a kinos keresztán. Taníts, taníts mindenek felett imádkozni, hogy *tudjunk mi téged lélekben és igazságban imádni*, hogy legyen a mi szavunk, escelekedetünk és egész életünk egy *soha meg nem szünő imádkozás.*

Igy óhajtunk mi téged szeretni jó Atyánk egész életünkben, különösen e hét napjaiban, melyben kegyelmed asztalához készülünk.

Oh fűrössz meg a te bünboesátó irgalmad bő harmatában; mosdass meg illatos káziakkal, liliomokkal és izsoppal, hogy fehérek lehessünk mint a hó és szívünk tisztaságában és lelkünk ártatlanságában visszatükrözzhessük a menyországot az ő angyalaival. Ezekben hallgass meg. Amen.

XXIV.

Jó Istenünk, édes Atyánk! az éji nyugalomból felébredve, neved magasztalására nyitjuk meg ajkainkat. Hálát rebegünk azon kegyelmedért, hogy *minden reggel betöltesz minket a te jóvóloddal,*

Tőled van az élet, az erő, a megújulás. Szereteted ragyog a hajnal biborában, a nap áldott sugáiraiban. Minden élő, minden érző valóság, a megújulás tetterejével, munkásságra ébredett. Munkálni, tenni vágyunk mi is atyai segédlemmel. Légy segítségünk, gyámolítónk ez egész napon. Oly erőtlenek, oly tehetetlenek vagyunk a te megszentelő kegyelmed nélkül.

Ne engedd, hogy elfeledkezzünk, hogy minekünk most mindennek felett a lelkiekben kell fáradoznunk. Lelkünk ügye *amaz egy fő dolog*, melynek érdekében ma leginkább kell munkálkodnunk. Hallgassuk mi is figyelmetesen a mi Megváltó Jézusunk tanításait s megvetve a világ hiábavalóságait, *válaszszuk a jobbik részt magunknak*, mint a kegyes Mária cselekedett.

Adj erőt, hogy uralkodhassunk ifjúságunk bűnre vezérlő hajlaimain. Jóhírünket, nevünket, becsületünket semmi által bemocskoltatni ne engedjük; legyenek azok oly tiszták, mint a nyári harmatcsepp a rengő virágkehelyben.

Adj engedelmes szívet, hogy előljáróink és a felsőbbek iránt, kik a társadalom rendje és békéje felett őrködnek, engedelmesek lehessünk.

Neveld a hála szent érzéseit mibennünk, hogy jóltevőink és szülőink iránt tisztelettel és szeretettel viseltessünk, miként a te szent parancsolatod tanít, hogy *hosszú életűek legyünk e földön és jól legyen a mi dolgunk*.

Ne kívánjuk igaztalanul a másét. Minden szavainkban, munkáinkban és cselekedeteinkben az igazság és békesség legyen a mi vezérünk.

Mint világosság gyermekei: homálytalan fényben járhassunk te előtted. Mozdítsuk elő magunkban és másokban a Jézus nagy czéljait: *hogy jöjjön el a te országod e földre*.

Uram! mutasd meg a te utaidat és taníts meg a mi napjaink számára, hogy járhassunk bölcs szível és el ne tévelyedjünk.

Neveljed óh Isten, irántad való végtelen szeretetünket áldásaid reánk való árasztásával. *Ifjúságunk bűneit ne tudt fel*, hanem inkább érted lángoló szerető sziveinket tekintsed, ki kegyelmes vagy *s ezerizig cselekszel irgalmasságot azokkal, kik szeretnek tégedet és megtartják a te parancsolataidat*.

Ezekben kérünk, hallgass meg minket. Amen.

XXV.

Ismét imára kulcsoljuk össze kezeinket a megújult nap reggelével. Ismét megújítjuk gyermeki esedezésünk egyszerü szavait, hogy mielőtt mai foglalkozásunkhoz hozzá kezdenénk, kinyerjük atyai áldásaidat, melyek szenteljék meg szívünk érzéseit, lelkünk gondolatait és minden mi cselekedeteinket, hogy legyenek azok ártatlanok, tiszták és igazak, mint az angyalokéi, kik örök dicsőséged fénykörében a tökély szentségével imádnak tégedet.

Tudjuk óh Isten! hogy minekünk egész életünkben, de különösen e napokban azokban kell foglalatosoknak lennünk, melyek lelkünk féltett kincseit biztosíthatják s atyai jótetszésedet megnyerhetik. Lelki életünk a szükséges fődolog, melyben megszűnés nélkül, mindeneket hátrahagyva, lankadatlan buzgósággal kell szorgalmatoskodnunk. A bűnbánat, a töredelmesség, könnyhullatásaink, melyekkel megbánjuk és megsiratjuk eddigi életünk tévedéseit, gyarlóságait; fogadásaink, melyekben megjobbulást, szentéletet ígérünk élni: ezek azok, melyekkel méltónk lehetünk kegyelmedre s a szent jelek felvételére.

Óh, áldj meg és szentelj meg annak okáért minket jó Atyánk e nap reggelével, mert mi atyai kegyelmed áldása nélkül erőtelenek vagyunk.

Add, hogy oly tiszták lehessünk, mint megújult napodnak fénylő sugárai. Adj erőt, hogy földi hiábavalóságok, kivánságok és a bűnök inceselkedései homályt ne vethessenek ifju korunk moesoktalan tisztaságára.

Segélj meg jó Atyánk, hogy hitünk templomát keblünk ártatlanságában megépíthessük, hogy legyen az a te élő templomod, melyben a te kedves angyalaid lakozzanak: a jellem, a becsület, az igazság, az Isten és az emberszeretet, mennyei tökéletességben.

Légy segedelmünk, hogy alázatosok lehessünk, mint a mi hitünk fejedelme *alázatos volt mind haláláig*. Neved a mi erőtlen hitünket, hogy a vallásosságban buzgók lehessünk, mint a kegyes Mária, ki a jobb részt választotta és oda ült a Jézus lábaihoz, hogy az ő isteni tanításait hallgathassa ajkairól.

Adj béketűrő lelket, hogy az élet méltatlan szenvedéseit, csapásait, zugóládás nélkül hordozhassuk, tudván hitünk tanításaiból azt, hogy a kik *Téged szeretnek, azoknak mindenk egyaránt javukra szolgálnak*.

És mindenekfelett bocsáss meg, ha vétkeztünk, *hiszen te nem akarod a bűnösök elveszését, sőt atyai örömed van abban, ha a bűnös megtér és a megtéréshez illendő gyümölcsöket terem.* Oh, segélj meg minket is, hogy megtérvén, megteremhessük az örök életnek gyümölcseit.

Gyermeki alázattal fogadást teszünk, hogy szívvél, lélekkel arra törekszünk, hogy mindenekben a te atyai szentakarodat betölthessük, hogy felvilágosult, jó, becsületes és hiv gyermekeid lehessünk mind halálig, *hogy a te szent országodban, hol az igazak fénylenek, mint a nap, homlokunkon ragyoghasson az élet koronája.* Amen.

XXVI.

Végetlen szeretetű Isten, kegyelmes édes atyánk az Ur Jézusban! Megújált napod fénylő sugarai ragyognak mi reánk s mi, téged szerető gyermekeid, rebegő ajkunk esdeklő imáival, félve zörgetünk kegyelmed ajtaján, hogy bűneink bocsánatjának üdvezítő békéjét kiérdemelhessük. Reménykedő szívvél gondolunk megváltó Jézusunk biztatásaira: *kérjetek és megadatik; zörgessetek és megnyitattik.* Mi nem fáradunk el minden reggel könyörögni, kérni, zörgetni, csakhogy atyai jótetszésed helybenhagyására magunkat méltókká tehessük. Mi minden nap megmosakodunk bűnbánatunk könyharmataival, csakhogy *tisztáknak találtassunk* kegyelmed színe előtt. Mi a te parancsolataid betöltésében gyakoroljuk magunkat, csakhogy a te atyai helybenhagyó isteni szavaidat meghallhassuk: *nagy a te hited és a te hited megtartott tégedet.* Mi igyekezünk felöltöni *amaz ünnepi ruhát, az ártatlanság fehér köntösét, hogy ne a hivataltalososok, hanem a választottak sorába számíttassunk.* Mi levettjük a bűn saruját, mely az élet mocskos porával van borítva, mert *szent az a hely, a hová lépéndők vagyunk* és a mi gyermeki együgyűségünk örömeinek és félelmének meztelenségével és édes hitével közeledünk hozzád, *hogy üdvösséget ehessünk és üdvösséget ihassunk.*

Oh Isten! ki mindeneket tudsz és látsz: tudod és látod, hogy mi szívvél, lélekkel a te jó gyermekeid akarunk lenni. És mégis félünk, mégis remegünk, ha a nagy napra gondolunk. Az öröm és a félelem egymást váltja fel szívében mentől közelebb jutunk ahhoz a naphoz, melyben vallást teszünk hitünkről a gyülekezet előtt és ajkainkkal először illetjük az urivaesora szent jegyeit.

Iesz-é elég erőnk, hogy a Jézus hamisítatlan tiszta evangéliumáról, úgy a mint őseink szent hitében élt s örökség gyanánt

reánk maradt, rebegés nélkül vallást telessünk? . . . S lesz-é elég elhatározásunk méltó utódai lenni a nagy ősöknek? Tudunk-é majd ugy tenni, áldozni szent hitünkért, mint őseink tettek és áldoztak? Leszünk-é elég állhatatosok hivek lenni mind halálig, mint hitelődeink? Megpecsélhetjük-é mindezekre gyermeki fogadásainkat az urvacsora szentjegyeinek vételével, mely a Jézus halálát példázza, ki kész volt hitéért a keresztfa kinszenvedéseit elszenvedni?

Benned bizunk jó Istenünk! és hisszük, hogy te segedelmet adsz hitünkéről vallást tehetnünk a gyülekezet előtt. Te megszentelsz bennünket a te megszentelő szentlelked kegyelmével, hogy hivek lehessünk mind halálig s a mi megváltó Jézusunktól és a mi szent hitünk igazságaitól se élet, se halál soha el ne szakithasson.

Uram! dicsőítsd meg a te mindenható hatalmat a mi erőtlenségeinkben, hogy életünk tisztaságával, igazságával és szentségével bizonyosságot telessünk, hogy méltók vagyunk arra a szent örökségre, melyért Jézus élt s a melyért drága életét adta a halálra, hogy *váltana magának kiváltképpen való népet, jó cselekedetekre igyekezőt.*

Amen.

XXVII.

Isten, jó Atyánk! még csak egy nap, még csak egy néhány óra választ el, hogy a szeretet asztalához járulhassunk. Oh, ugy tetszik, mintha a mult éjszaka sötétségével félelmünk, rettegésünk is elenyészett volna, mintha a megújult nap megújította volna vágyainkat és örömeinket, hogy bemutatthassuk első lelki hálaáldozatunkat.

Egy kimondhatatlan édes boldogság zszibong szivünk érzéseiben, lelkünk gondolataiban, melyeknek szavakat, értelmet adni nem tudunk, de a melyek ellenállhatatlan vágygyal vonzanak feléd, hozzád óh erős Isten!

Szárnyakat szeretnénk ölteni, hogy végtelen magasságot megközelítve, hitünk ajkaival megcsókolhassuk áldó kezeidet.

Óh Isten, mi szerető édes Atyánk! emelj magadhoz e mai napon is, hogy a földiség gyarlóságaitól szabadulva, *lélekben és igazságban* neked tetsző életet éljünk.

Engedd, hogy e mai napon csak a mennyei lelkek sergeit láthassuk, kik lelkesülten zengik: *Szent, szent a seregeknek Ura és Istene, teljes egész föld az ő dicsőségével, dicsőség a magasságos mennyben Istennek, békesség e földön s az emberekhez jóakarát.* És láthas-

suk a mi hitünk fejedelmét, az ur Jézus Krisztust *jobbod dicsőségére felmagasztalva*, — a *halálíg hív lelkekkel*, kiken a halhatatlanság koronája ragyog, és az ők szelid ajkaikról halhassuk: *a mint mi cselekedtünk, ti is aképpen cselekedjétek*.

Szentelj meg minket jó Atyánk a te bünbocsátó kegyelmed gazdagságával, hogy hitünk igazságainak szentségétől lelkesülve, ünnepi ruházatba öltözködhessünk, hogy ragyogjon rajtunk az ártatlanságnak, idvességnek, a világosságnak, a hitnek és szeretetnek fehér ruházata. *Ugy fényljék a mi világosságunk, hogy embertársaink látva a mi jó cselekedeteinket — dicsőíthessék a mennyei atyát*.

Távolíts el tőlünk mindent, a mi megzavarhatná ünnepi buzgóságunkat, akadályozhatná szent törekvésünket, csak örömünk és vágyunk lángját enged ifjui lelkesedéssel lobogni, hogy bémehelessünk a te szent oltárodhoz és vigasztalásban bemutathassuk téged szerető szivünk legelső lelki hálaáldozatát. Amen.

XXVIII.

(Vasárnap reggel, vallástétel előtt.)

Jézus! te hajnal esillag,	Lélekben, igazságban,
Vezérszövétnekünk :	Csak néki áldozunk ;
Dicső tanodról mostan	<i>Szobroknak, bálványoknak</i>
Buzgón vallást teszünk.	<i>Térdet nem hajthatunk . . .</i>
Ifju szivünk hevével	A betű öl, butit csak,
Szent lobogód alatt	A lélek éltet ad . . .
Felkészünk, hogy éltünk	Nem a <i>betűt</i> követjük :
Ösvényeden halad.	A <i>szellem</i> sugarát.
Törvényed szent parancsa	Nem földi, elveszendő
Vezérli lépteink,	Kincsekben lesz javunk,
Mig sirunk éjszakája	Hanem a lelki jókban,
Végnyugalomra int.	Mikben megbizhatunk,
Jólet: kevélylyé nem tesz.	Ösmerni mind, mi szép s jó,
Balsors: le nem tapos.	Mi üdvadó lehet :
Áldás, avagy csapás közt —	Erre törekszünk. Atyánk!
Hitünk nem ingadoz.	Add ránk szentlelkedet.
Nem ösmerünk több Istent,	Lényünknek tisztasága,
<i>Csak egyet</i> , ki <i>Atyánk</i> ;	Ártatlan életünk
Ki jó és rossz napokban	Lesz élő bizonyosságunk,
Gondot visel reánk.	Hogy mi benned hiszünk.

Viszály, gyűlölség, bosszú,
 Rút önző indulat,
 A bűnök ösvényére
 Minket el nem ragad.
 Szeretjük embertársink,
 Azt is, ki ellenünk ;
 Az inség gyermekével
 Megosztjuk kenyerünk.
 Kik minket felneveltek,
 Az áldott jó szülék
 Nyerjék szívünk virágit,
 Mint *hálánk* szent jelét.

Hazánkért, királyunkért,
 Szívvel élünk, halunk.
 Ő értök s egyházunkért,
 Mindent feláldozunk! . . .
 Csak te *egyetlen Isten*,
 Mi szerető Ayánk :
 Áldásod szent kegyelmét
 Áraszd bővön reánk . . .
 Hogy neked engedelmes
Jó gyermekid legyünk,
 Mint volt az *ember-Jézus*,
 A kit mi követünk! . . .

Amen.

RÉDIGER GÉZA.

Az első székely iskolamester emléke.

I.

Az első unitárius pap és mester a Székelyföldön.

Ki gondolná azt, hogy Székely-Kereszturon jeles iskolájok volt a XVI-ik százban az unitáriusoknak s ki hinné el, hogy mind az iskola s mind az egyház élén már ekkor oly férfiak állottak, a kik 300 évvel ezelőtt is élénk részt vettek az unitárius egyház által indított szellemi mozgalmakban.

Székely-Keresztur első unitárius lelkészét Marosi Synnigh Jánosnak hívták, a kinek németes neve (*sinnig*, elmés) azt mutatja, hogy szász eredetű, a Marosi előnév pedig azt, hogy az elmagyarosodott szászok közül való volt valahonnan a Maros mellől vagy a marosi egyházmegyéből s a kolozsvári polgárok szokása szerint vette föl családneve mellé származása helyéről a magyaros előnevet.

Ez a Marosi Synnigh János Kolozsvárt és külföldön tanult; bár a német egyetemek hallgatói közt nevét nem találjuk. Dávid Ferenczezel igen jó viszonyban élt s hihetőleg ez nevezte ki a kereszturni ekklézsia lelkészének. Mily nagyra becsülte őt Dávid Ferencz, meggyőzőn tanusítja az a kitüntető bizalom, hogy a Gyulafehérvárt 1568-ban tartott 10 napos disputatio alkalmával az unitárius jegyzők élén a kereszturni papot látjuk s csak utána említi föl Dávid Ferencz a dézsi lelkészt s a gyulafehérvári királyi gymnasium két tanárát, kik közül az egyik, Ovári Benedek, maga az iskola igazgatója volt. (Lásd *Brevis Enarratio Disputationis Albanæ. Albanæ Juliae, 1568. aa. 3. lev.*)

Az akkori viszonyokat számbavéve, valószínűnek tarthatjuk, hogy ez a Marosi Synnigh János, mint lelkész, maga is tanított a kereszturni unitárius iskolában, melynek eredetét több más virágzó erdélyi tanintézettel együtt 1556. táján kereshetjük. Nagyon valószínű, hogy mint a kolozsvári, dézsi, tordai, gyulafehérvári, marosvásárhelyi protestáns iskolák, úgy a kereszturni is valamely szerzetes rend kiűzésének köszönheti keletkezését: a kiüresített klastromokba egyszerűen betelepítették a vidéki tanuló ifjúságot s a város költségén a parokhiára várakozó papjelöltek közül tanítót fogadtak melléjük. E tanító évről évre megújított szerződés szerint a kántori s néha a papi teendőket is végezte. Több helyen a jegyzőséget is fel-